

ALTERNATIVES SUD

Vol.IX (2002) - N° 1

Le pouvoir des transnationales. Le point de vue du Sud.

De accumulatie van het kapitaal wordt in de hand gewerkt door de neoliberale economie. De macht van de transnationale ondernemingen neemt toe. Zij ontsnappen aan elke democratische controle en hun beslissingen hebben gevolgen voor grote delen van de mensheid. Bij het ontbreken van een internationaal juridisch kader wordt de rol van de openbare overheden sterk beperkt. De zoektocht van de transnationale ondernemingen naar legitimiteit wijst op hun gevoeligheid voor de menigvuldige uitingen van verzet tegen hen.

Alternatives Sud brengt andermaal een zeer gevuld dossier (324 blz.) omtrent de vele aspecten van deze problematiek, zoals o.m. de mondialisering, de andersglobaliseringsbeweging, de rol van het Internationaal Monetair Fonds, de betekenis en rol van de niet-gouvernementele organisaties ...

In het bijzonder wordt afzonderlijke aandacht aan concrete gevalstudies in Argentinië, Brazilië, Honduras, Venezuela, Congo en India besteed.

De artikelenreeks wordt afgesloten met een document over de 'financiële en economische aard van de transnationale ondernemingen en de behoeften aan een wettelijk mondiaal kader'. Hierin wordt onderzocht in hoeverre de transnationale ondernemingen controleerbaar zijn, of dit wettelijk kader mogelijk is en welke voorwaarden hierbij dienen vervuld.

Alternatives Sud

Centre Tricontinental

Avenue Sainte Gertrude 1B, 1348 Louvain-la-Neuve

Tel. 010.45.08.22 Fax. 010.45.31.52

BROOD EN ROZEN

2002/3

Als illustratie bij het hoofdartikel en als blikvanger op de omslag fungeert het portret van Che Guevara. De redenen hiervoor zijn te zoeken in de belangstelling van AMSAB voor de internationale vakbeweging en meer speciaal voor de vakbeweging in Latijns-Amerika (wat de inhoud van dit nummer betreft). De tekst handelt over de wijze waarop de Amerikaanse vakbond AFL-CIO "een syndicaal programma opzette voor Latijns-Ameri-

ka met de steun van instellingen, die onder de directe controle stonden van de regering van de Verenigde Staten en die de bedoeling hadden het zogenaamde vrij trade unionisme te verspreiden als tegengif voor een te linkse vakbeweging."

M. Rodriguez, wetenschappelijk medewerkster aan de V.U.B., onderzoekt dit specifiek voor Boli- vië en Ecuador (in deze bijdrage Boli- vië).

Bert De Munck onderzoekt met zijn tekst de bete- kenis voor historici van het sociologisch en antro- pologisch werk van Pierre Bourdieu : "Net als Elias is Bourdieu belangrijker wegens zijn theore- tische inzichten dan voor zijn empirisch onder- zoek. In beide gevallen kan enkel historisch onderzoek de waarde van hun modellen en theorieën vaststellen".

Verder kunnen we bijdragen lezen over KADOC, een oproep voor een gemene geschiedenis Vlaam- se beweging en socialistische arbeidersbeweging, de archieven van het Koöperatief Verbond Antwer- pen, het archief van de Vereniging België-DDR . In de rubriek 'publicaties' vinden we een recensie over het autobiografische werk van Jan Debrou- were: 'Stipmomenten', reeds eerder besproken in het VMT.

Brood en Rozen

Tijdschrift voor de Geschiedenis van Sociale Bewegingen

Amsab-Instituut voor Sociale Geschiedenis

Bagattenstraat, 174, 9000 Gent

Tel. 09.224.00.79

CAHIERS MARXISTES

Oktober- november 2002 - Nr.223

Het is de eerste maal dat de uitgave van een gemeenschappelijke munt voorafgaat aan de instelling van politieke structuren, die de politie- ke verantwoordelijken moeten toelaten een (democratische) controle uit te oefenen over de monetaire politiek. Het verlaten van een nationa- le munt, als belangrijk economisch instrument, werd genomen zonder enig debat. Het democra- tisch deficit blijft dus de Europese constructie kenmerken.

Meer beroering wekt blijkbaar de uitbreiding van de EU met de toelating van nieuwe leden. Ook ditmaal zonder ernstige voorbereiding. Sociaal Europa leeft niet onder een goed gesternte.

De rol van de Staat is bij dit alles in het geding. Immers, wat in het gedrang komt is de moderne en vooruitstrevende opvatting van de Staat, die

aan haar burgers de toegang kan verzekeren tot sociaal noodwendige diensten inzake onderwijs, gezondheidszorg, veiligheidsvoorzieningen, openbaar vervoer, energie, communicatie en milieu. De Wereldhandelsorganisatie (WHO) dringt een keurslijf op, dat aan de nationale overheden het recht ontzegt interventies te verrichten in het sociaal-economisch leven. Deze hinderen de 'vrije concurrentie' en kunnen de privé-sector schaden.

Binnen dit kader moeten we de verwachte schokgolf situeren die de uitbreiding van de EU kan teweegbrengen. Cahiers marxistes stelde – aan de hand van een aantal aspectuele bijdragen – hierover een dossier samen.

Francis Bismans en Nicolas Bardos geven respectievelijk een economisch-politieke analyse van de overgang naar de euro en de verhoudingen tegenover de dollar. Nicolas Bardos legt de vinger op de wonde: "Zal Europa een grote imperialistische macht zijn of een unie met een sociaal en vreedzaam karakter?" Zal Europa opgesloten blijven binnen de transatlantische agenda ...?

Corine Gobin gaat de evolutie na van de socio-professionele relaties binnen de Unie en N. Bardos levert een tweede tekst rond de deplorabele toestand in de landen van Centraal Europa.

De horizon wordt verruimd met een artikel van de Argentijnse economist, Claudio Katz, die focust op de recente crises in de periferie van het kapitalisme in een vergelijkend perspectief met de crisis van de dertiger jaren van de vorige eeuw.

Dichter bij ons brengt Michel Capron een herwerkte versie van de tekst over de Waalse siderurgie (als origineel artikel reeds verschenen in het VMT 36/3 p.7)

Het nummer wordt afgesloten met een artikel over de geschiedenis van het urbanisme in Brussel, waarin Michel Godard vaststelt dat de urbanistische keuzen en beslissingen bewust gebeurden buiten het bereik van de lokale overheden en vaak wars van een rationele benaderingswijze. Ook hier was de democratie weer in het geding!

Cahiers marxistes

Avenue Derache 94B 6, 1050 Brussel

Tel:fax. 02.650.49.21

E-mail: cmarx@ulb.ac.be

www.ulb.ac.be/socio/marx

OVER.WERK

Nr. 3/2002

Meer dan 40 bijdragen in dit zomernummer geven een gedifferentieerd overzicht van wat er de laatste maanden plaatsvond op het gebied van het onderzoek van de arbeidsmarkt.

Zo richt zich de rubriek 'Open Forum' op het thema van het zogenaamd levenslang leren.

Naast, zoals gebruikelijk, een reeks statistieken over de arbeidsmarkt, ook artikels over ziekteverzuim, kinderarbeid, de overgang van school naar werk, arbeidsmigratiebeleid, arbeidsverhoudingen, vrouwelijke leden in de vakbonden, gendergezin-arbeid, stress, rol leeftijd en beleving van de arbeid, enz.

Over. Werk

Tijdschrift van het Steunpunt WAV

E. Van Evenstraat 2C, 3000 Leuven

Tel. 016.32.32.39 Fax. 016.32.32.40

DE GIDS OP MAATSCHAPPELIJK GEBIED

Nr.7 - september 2002-11-05

Gilbert De Swert maakt kanttelingen en achtergrondbeschouwingen rond juist inkomen en eerlijke inkomensverdelingen. Hij meent dat economische gelijkheid in werkelijkheid op de terugtocht is in woord en in daad. G. De Swert concludeert, enigszins provocerend, dat waardigheid misschien voor mensen nog vitaler is dan gelijkheid.

Van zijn kant gaat Wim Hardy na hoe het staat met het statuut van de onthaalgezinnen; terwijl Tine Maes en Koenraad Coppens de gemeenschappelijke actie KAV-KWB voor een meer evenwichtige verdeling van de huishoudelijke taken onder de loupe nemen.

Verder nog een tekst van Emiel Vervloet – onder de titel 'Big is beautiful' – over de sterke toename van internationale investeringen sinds 1990, de promotie van buitenlandse investeringen en België als meest gemultinationaliseerde economie van de wereld. "...doem- en kortetermijn Denk- en hardschreeuwers over de loonkosten in België zullen (evenwel) niet overtuigd zijn", concludeert hij.

Tenslotte wijdt Franklin De Vrieze zijn aandacht aan 'Kosovo op weg naar zelfbestuur', waarbij hij vaststelt dat er "gekozen is voor een voorlopige oplossing: zelfbestuur onder internationaal toe-

zicht"; en stelt Jan De Smedt in de rubriek 'het laatste woord' de vraag of 'duurzame ontwikkeling na de top van Johannesburg een prioriteit wordt'.

De gids op maatschappelijk gebied
Postbus 20, 1031 Brussel
Tel. 02.246.31.11 Fax. 02.243.78.54
E-mail: pers@acw.be
www.acw.be

KERING

Nr.8 - oktober 2002:
Israël-Palestina

Het maandblad van de Christenen voor het Socialisme publiceert een dossier over het conflict in Palestina met bijdragen van Herman Hendrickx, Ludo De Brabander, Ludo Abicht, Jan Soetewey, René Verwimp en Paul vanden Bavière. Zeer uiteenlopende aspecten van de problematiek komen aan bod vanuit religieus-historische, historische, militaire en ethische invalshoeken.

Kering
Maandblad van Christenen voor het socialisme
Belgradestraat 78, 2800 Mechelen
Tel. 015.41.64.84
E-mail: christenv.h.socialisme@skynet.be
www.users.skynet.be/cvhs

OIKOS

Nr.22 - 3/2002

Een zestal artikels vormen de weergave van het symposium van Oikos over cultuur en stedelijkheid naar aanleiding van het project voor een forum voor muziek, dans en beeldcultuur in Gent. Dirk Holemans, Vlaams volksvertegenwoordiger voor Agalev, presenteerde zijn analyse over de hedendaagse stedelijkheid, waarna een debat volgde met vertegenwoordigers van de cultuursector.

De discussie in Europa wordt nog steeds gevoerd vanuit een debat over pro en contra de migratie-stop. Christel Verhas geeft een overzicht van de wijze waarop vooral de Europese commissie het migratiebeleid vorm geeft. Vanuit welke opties en drijfveren? Welke accenten worden gelegd? Zij stelt vast dat de bilan (momenteel) nog negatief is. Maar bijsturing is mogelijk. De politieke verantwoordelijken kunnen een belangrijke rol spelen.

Aansluitend vinden we een artikel van Pieter De Grijsse over het asielbeleid van de regering-Verhofstadt. Hij besluit dat er inzake migratie- en asielbeleid een duidelijke breuklijn loopt door de paarsgroene coalitie, waarbij de diverse partners in de regering afwisselend aan de bal zijn geweest. Toch is er geen trendbreuk in vergelijking met het beleid van vorige coalities.

Oikos
Koningin Astridlaan 18, 3010 Kessel-Lo
Tel. 016.29.98.32
e-mail: jefpeeters@khleuven.be

POLITIQUE

Maart 2002 - Nr.3

Een nieuw Europees Franstalig tijdschrift, waarvan het derde nummer op onze redactietafel belandde. De redactie (het zogenaamd editoriaal collectief) bestaat uit links georiënteerde medewerkers uit (voornamelijk) Frankrijk, België, Groot-Brittannië, en Zwitserland.

Meerdere dossiers komen in dit nummer aan bod met sprekende titels: politiegeweld en maatschappelijke onzekerheid, een andere wereld is mogelijk, het Tweede Wereldsociaal Forum in Porto Alegre.

Een viertal bijdragen geven de discussie weer rond ontwikkelingssamenwerking, het opleggen door de Wereldhandelsorganisatie van sociale clausules in de handelsovereenkomsten, de sociale situatie in Pakistan.

Het slotartikel is een tekst van Selma Bellal over de kanselijkheid tussen man en vrouw. De resultaten die bereikt werden via de invoeging van het sociaal protocol van Maastricht in het Verdrag van Amsterdam (1997), nopen tot terughoudendheid: "... het burgerschap kan niet effectief zijn voor iedereen, wanneer men niet aanvaardt dat gelijkheid en vrijheid niet te scheiden zijn op politiek, economische en sociaal niveau."

Politique
Revue européenne de débats
Les Amis de Politique
17 rue Lally-Tollendal, 75019 Paris
Fax. 33.1.48.59.54.10
E-mail: politique-revue@wanadoo.fr

RAAK

November 2002 - Nr.11

Het ledenblad van de KWB engageert zich in de strijd voor de vrede. Onder de titel (op de cover) "Nooit meer oorlog", wordt een gesprek gepubliceerd met Gio De Weerd, algemeen secretaris van Pax Christi Vlaanderen. Afghanistan, Palestina, de wapenleveringen aan Nepal, de Amerikaanse dreigementen tegen Irak, vormen de thema's van het interview.

"Geweldpreventie heeft alles te maken met een meer rechtvaardige wereld. Want Pax Christi Vlaanderen staat niet enkel voor vrede, maar ook voor rechtvaardigheid", besluit G. De Weerd.

Verder in dit nummer: de Vlaamse begroting en de zorgverzekering, afvalbeleid, ethisch verhuren en meerdere korte artikels en mededelingen.

Raak

Kristelijke Werknemers Beweging

Lakensestraat 76, 1000 Brussel

Tel. 02.210.88.44 Fax. 02.210.88.00

E-mail: raak@kwb.be

www.kwb.be

SAMENLEVING EN POLITIEK

Oktober 2002 - Nr.8

Twee bijdragen worden gewijd aan de tijdsbesteding als maatschappelijk fenomeen. In een eerste artikel besteden Hilde Coffé en Jessie Vandeweyer (VUB) aandacht aan het verband tussen sociale tijd, houdingen en partijkeuze. Suzanne Koelet, sociologe eveneens verbonden aan de VUB, onderzoekt of de tijd geen democratisch goed is. Onbetaalde arbeid bij vrouwen heeft te maken met het feit dat vrouwen zich steeds meer dan mannen verantwoordelijk voelen. Zij kiezen hier niet voor. Dit hangt samen met traditionele rollen, machtsverhoudingen en waarden. Mannen staan eerder voortdurend voor de keuze tussen hun werk en hun vrije tijd.

Met een goed geargumenteerde bijdrage geeft Jenny Walry haar visie op (globale) democratie in een globaliserende wereld. Globalisatie verspreidt zich vlug in de ruimte, en waar netwerken geïnstalleerd zijn, worden ze nog voortdurend versterkt. Deze intensifiëring van globalisatie doet sterk de menselijke communicatie, organisatie en activiteiten veranderen. Men zou haar visie op

globale democratie kunnen samenvatten in een aantal stellingen die nopen tot verdere reflectie en discussie. Zo bijvoorbeeld: "een wereldregering vergt een werelddemocratie. Voor ieder grensoverschrijdend vraagstuk (dat voldoende ernstig is) zal een tijdelijk electoraat zich democratisch moeten uitspreken."

Of nog: "zo komen we aan drie soorten burgerschap: een nationaal en een globaal, beide territoriaal gebonden, en een functioneel burgerschap, in functie van de kwestie waarover moet worden beslist. De noodzaak om functionele burgerschappen te ontwikkelen omwille van een brede democratische inspraak, wil niet zeggen dat functioneel burgerschap kan vervangen worden, en ook niet dat het voorrang zou krijgen."

Verder in dit nummer een aantal kritische artikels, waarvan de titels meestal voor zichzelf spreken en de eerste drie gerelateerd blijken aan de nakende verkiezingen:

- "De oppositie als doel", waarin Jan Blommaert zich een aantal vragen stelt omtrent de politieke praktijk, aantrekkingskracht en strategie van de sp.a.
- "Het land van lachende gezichten". Carl Devos bekijkt eveneens de sp.a, maar dan in verband met de verhouding beleid - inspraak.
- "Naar een linkse herbronning en frontvorming - een olijfbomalternatief voor paars (-groen) II en Vlaams Blok I (Jeanne Everaerts).
- Tenslotte: "Cuba vandaag, een sociaal-democratische visie. De voorwaarden voor een politiek alternatief" (Manuel Cuesta Morua). Auteur is secretaris-generaal van de Cubaanse Socialistische Democratische Stroming.

Samenleving en politiek

Tijdschrift voor een democratisch socialisme

Bagattenstraat 174, 9000 Gent

Tel. 09.267.36.31 Fax. 09.233.36.32

E-mail: stichting.krevelid@pandora.be

www.users.pandora.be/samenleving-en-politiek

SOUTH EAST EUROPE REVIEW FOR LABOUR AND SOCIAL AFFAIRS

Vol.5 - Nr.2 - juli 2002

Het belang dat dient gehecht aan de regionale samenwerking en ontwikkeling, vormt het bijzonder thema van deze uitgave.

De politieke situatie in de Balkan blijft instabiel. Zo is de mate van samenwerking met het oor-

logtribunaal een problematische kwestie die voor verdeeldheid zorgt. Crisissituaties doen of deden zich voor in Servië, Kroatië, Montenegro. De soevereiniteit van Kosovo blijft op de politieke agenda.

De E.U. benadrukt dan ook de dringende nood aan regionale samenwerking.

Verskillende bijdragen onderzoeken, hoe een aantal staten in Zuid-Oost-Europa deze samenwerking opvatten en realiseren (Bulgarije, Moldova, Roemenië, Oekraïne)

Daarnaast bevat het nummer een aantal artikels rond de positie van vrouwen in de vakbeweging, de vakbeweging en de verantwoordelijkheid voor een socio-economische ontwikkeling van Albanië, en de Hongaarse wettelijke regeling tot gewaarborgde uitbetaling van werknemers bij onvermogensdood van de werkgever.

Tot slot bevat het nummer een lijvige bijlage met Franstalige artikels. Drie bijdragen handelen over de betrokkenheid en de activiteiten van de Franse syndicaten in Zuid-Oost-Europa. Tevens een tekst van de Franse vredesbeweging rond de voorwaarden voor een duurzame vrede in deze regio alsmede een kritisch standpunt over de Franse politiek tegenover de Balkanstaten.

South East Europe Review for Labour and Social Affairs

Hans Böckler Stiftung

European Trade Union Institute

Koning Albert II-laan 5 bus 4, 1210 Brussel

Tel. 02.224.04.70 Fax. 02.224.05.02

E-mail: etui@etuc.org

www.etuc.org/etui/

STREVEN

November 2002 - Nr.10

We selecteerden een bijdrage van wijlen Jef van Gerwen, jezuïet en hoogleraar aan de UFSIA). Hij overleed in augustus van dit jaar en Streven publiceerde in dit zelfde nummer ook een 'in memoriam'.

De tekst van Van Gerwen behelst een kritiek van de studie van Tzvetan Todorov over de Franse humanistische traditie. Van Gerwen bepleit – in tegenstelling tot Todorovs 'gesloten laïciteit' – een open humanisme "dat de mystieke en ethische rijkdom van de godsdienstige tradities respecteert".

Streven

Prinsstraat 15, 2000 Antwerpen

Tel. 03.212.10.20 Fax. 03.212.10.22

E-mail: streven@skynet.be

www.come.to/streven

TRANSFER - EUROPEAN REVIEW OF LABOUR AND RESEARCH Herfst 2002

Er stellen zich voor de vakbonden interne uitdagingen, die het gevolg zijn van de verschuiving van de werkgelegenheid naar de dienstverlenende privé-sector. Deze verschuiving droeg tijdens de laatste decennia o.m. bij tot een afbrokkeling van het lidmaatschap en de macht van de vakbonden. Dit staat niet los van de herstructurering van de internationale economie, maar weerspiegelt ook de intrinsieke dynamiek van de economische ontwikkeling en modernisering. Bedoeld wordt technologische vooruitgang, toename van de welstand, productiviteitsstijging, democratisering van het onderwijs, verhoogde aanwezigheid van de vrouw op de arbeidsmarkt, veroudering van de bevolking ... Dit resulteerde in grondige veranderingen van de sociale basis, de rekrutering en de politieke positionering van de syndicale organisaties. Aan de hand van een reeks specialistische studies krijgen we een panoramisch overzicht van de gestelde problematiek op verschillende terreinen, waaruit lessen getrokken kunnen worden voor de strategie van de vakbeweging, alsmede voor de aanpassing van haar structuren aan de verwachtingen van de werknemers in een zeer heterogene dienstensector.

Transfer

European Review of Labour and Research

European Trade Union Institute

Koning Albert II-laan 5 bus 4, 1210 Brussel

Tel. 02.224.05.12 Fax. 02.224.05.02

E-mail: awatt@etuc.org

Jos Wolles